GIÁ BÁO MUỐI NGÀY — 30 SEC 1923 — MỖI SỐ: 0$02 — NGÀY THỨ TƯ 11 JUILLET 1923

RESIDENCE SUPERIEURE DU TONKIN

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 1140

	HANOI						
	Hà Nội (hạn trong thành phố Hà Nội)	Ngoại ô (kể cả tỉnh)	Cả xứ (kể cả tiền tàu)	Nước Trung-kỳ và Miên	Nước Lào và Pháp-Quốc-Ấn-Độ	Ngoại quốc
Một năm	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	12$00
Các làng và						
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. B. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m 043 de large.
Une seule insertion . . . . 0$30 le c/m
Par mestrat consécutif . . . . 0$25 le c/m
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 2e page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les annonces importantes.

Bình-phẩm về cách gia-đình giáo-dục của người mình

Về vấn-đề gia-đình giáo-dục của người mình trên tờ báo này đã có nhiều bài bàn đến, song thiết tưởng đó là một vấn-đề rất quan hệ cho nòi giống Lạc-Hồng, cho xã-hội Nam Việt, thì dù có bàn đi bàn lại nhiều lần cũng không phải là một câu chuyện rườm tai vô ích. Vì thế nên ký-giả không nề tài sơ trí thiển, tuy rằng lịch-duyệt còn non, song cũng xin đem những điều mắt thấy tai nghe mà lạm bình-phẩm vài lời về cái cách giáo-dục trẻ thơ trong gia-đình của người mình, mong rằng những chỗ sai lầm sẽ được độc-giả chư-tôn phủ-chính lại cho, thì thật là một điều hân hạnh vô cùng vậy.

Trước khi nói về cái giáo-dục trong gia đình, tưởng ta nên nói qua ít lời về cái *giáo-dục chung đã*.

Sự giáo-dục đối với người ta, nhất là đối với trẻ thơ, là một sự khẩn thiết thế nào thì từ xưa đến nay, từ Âu sang Á, đời nào nước nào cũng vẫn cho sự giáo-dục là một điều rất quan hệ cho người ta vậy. Thật thế, nếu ta xét kỹ cái bản tính của người, nhất là của trẻ con, nếu ta xét rõ những cái bản năng và những điều khuynh-hướng của nó thì sẽ biết giáo-dục, cần phải có là thế nào.

Thế mà về vấn-đề giáo-dục trẻ thơ này cũng có hai phái phản đối nhau : một phái thì bảo là bản-tính người độc ác không sao hoán cải mà làm cho thành lương thiện được, một phái thì cho là người ta từ lúc mới sinh, tính vốn vẫn lành, không cần phải giáo-dục làm chi nữa.

Phái thứ nhất sở dĩ bảo rằng người ta tính ác tự nhiên là vì thường trông thấy trẻ con lắm đứa chưa có ai dạy bảo hay xui xiểm mà đã biết thì hành lắm thô-đoạn độc ác tích kỷ, chỉ biết sướng lấy mình, còn đau đớn cho ai cũng mặc. Thí dụ có đứa trẻ không muốn cho bố mẹ nâng niu những trẻ khác, không muốn cho đứa trẻ khác được bú mẹ nó, hoặc không muốn cho trẻ khác cầm xem những đồ chơi của nó, như thế chẳng là có lòng ích kỷ độc ác hay sao ? Lại có đứa thấy ai có gì cũng đòi kỳ cho được mới nghe, đó chẳng là vì cái lòng tham lam hay sao ? Vì những sự quan sát đó nên phái ấy kết luận một cách bi quan rằng : « tính người vốn ác không sao hoán cải được ». Một nhà lĩnh tụ trong phái này là ông *Schopenhauer* là nhà triết-học nước Đức về thế kỷ thứ mười chín, có nói câu này để chứng minh cái lý-thuyết đó : « Nếu tính nết người ta có thể hoán cải được thì nửa nhân-loại nhiều tuổi tất phải đạo-đức hơn là nửa nhân-loại ít tuổi ». Thế mà cái phần nhiều tuổi — nghĩa là cái phần đã có chịu ảnh hưởng giáo-dục ít nhiều — vì tất đã là phần lương-thiện hơn, đủ tỏ rằng bản-tính người ta không sao hoán cải được vậy.

Còn phái thứ hai bảo rằng người ta tính vốn lành, trái hẳn lại với phái trên. Họ bảo rằng đứa trẻ lúc mới sinh thì trong lòng thật là trong sạch, không có chút chi độc ác, chỉ vì sau này tập dần tính thành nên mới có nhiều tật xấu đó thôi. Cứ xem những đứa trẻ con không ai dạy bảo mà nó cũng biết âu-yếm những người thân của nó một cách tự nhiên, cứ xem những cách thật-thà của nó, đó chẳng là một cái biểu-hiện tính người ta vốn tốt, lòng người ta vốn trong sạch tự lúc sơ sinh hay sao ! Ông *Rousseau* (Lư-Thoa) là một nhà thuộc về phái này có nói rằng : « Tạo vật sinh ra cái gì cũng tốt, chỉ vào tay người mới hư hỏng mà thôi !

Vì ông tin như thế nên bảo rằng về phương-diện giáo-dục trẻ thơ, người ta không cần phải uốn-nắn bắt theo khuôn phép gì cả, cứ để mặc đứa trẻ sinh-hoạt theo cách tự nhiên mà thôi.

Ấy hai phái phản đối nhau như thế mà phái nào cũng hình như có lý cả. Và tuy rằng hai lý thuyết phản đối nhau mà kết luận thì đều cho là giáo-dục không có hiệu-quả gì.

Nhưng ta cứ bình tĩnh mà xét thì giáo-dục không phải là không công-hiệu, mà cái công-hiệu ấy thường khi ta thấy hiển-nhiên, vì đứa trẻ bản-tính không toàn-ác mà cũng không toàn thiện. Trong tâm-tính đứa trẻ hình như vừa có những cái mầm tốt và những cái mầm xấu, những mầm ấy sau này sẽ tùy cách giáo-dục mà tiêu-diệt đi hay phát khởi lên không biết. Ông Pascal có nói rằng : « Người ta không phải là một vị thiên-thần mà cũng không phải là một con súc-vật » (*L'homme n'est ni ange ni bête*). Đứa trẻ thơ cũng vậy. Nếu khéo giáo-dục thì những mầm xấu một ngày một tiêu-diệt, những mầm tốt một ngày một nở-nang, đứa trẻ sẽ càng ngày càng tiến gần đến cõi hoàn-toàn ; nhược bằng giáo-dục vụng-về thì mầm tốt tiêu-diệt, mầm xấu nở-nang mà đứa trẻ sẽ thành hư thân mất nết. Tạo vật đã gieo trong tâm tính đứa trẻ vừa hạt giống tốt, vừa mầm cỏ xấu. Vậy nếu ta muốn cho đất được tốt màu, hoa-lợi được hoàn-mỹ thì ta phải ra công vun xới và nhổ cỏ xấu đi ; còn muốn cho đứa trẻ sau thành người lương-thiện thì ta phải chăm non giáo-dục cho những mầm tốt được để phát triển mà thành những đức tính hay và phải làm cho những mầm xấu tiêu diệt đi cho sau này khỏi thành ra những tật hư nết xấu.

Tóm lại, làm cho đứa trẻ càng ngày càng xa cái trình-độ súc-vật và càng ngày càng gần cõi hoàn-toàn của thiên-thần, đó là cái công-nghiệp của sự giáo-dục, đó là một việc khó khăn chỉ có giáo dục mới càng đáng nói mà thôi.

Bài sau sẽ bàn về gia đình giáo-dục xem khẩn-thiết ích-lợi những gì.

(*Còn nữa*). B. G.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 9 Juillet 1923

Việc Jodet

M. Jadet được trắng án.

Bản giao-ước Thái-bình-dương

Tuần lễ nghị-viện đồng thanh ưng chuẩn các bản giao-ước về việc Thái-bình-dương mà liệt-quốc đã ký tại Washington.

Quan Serrant có nói nay nghị-viện ưng-chuẩn bản giao ước ấy thì Đông pháp không phải lo nghĩ về việc nước Nhật-bản cũng kích nữa.

Cuộc hội nghị giảng hòa Đông-âu

Các đại-biểu Đồng-minh và nước Thổ đã họp ý nhau đại cương về tất cả các vấn-đề.

Paris, ngày 10 Juillet 1923

Cuộc hội nghị giảng-hòa Đông-âu

Tin Angora. — Các quan Thượng-thư đã cho phép Ismet pacha ký tờ hòa-nghị.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 10 Juillet 1923

Quan Giám-quốc Millerand đi Clermond Ferrand

Sau khi làm lễ tam bách chu niên ông Pascal tại Clermond Ferrand, quan Giám-quốc Millerand có đi thanh tra các hạt về trung-bộ nước Pháp. Ngài có đứng xe lại ở Brioude. Ở đọc đường nhân dân nhà quê có ra đón mừng ngài. Sau ngài đi đến thành Saint Flour và đến thành Puy.

Tại Puy, quan thượng-thư bộ Vệ-sinh có làm lễ khánh-thành cái biển kỷ-niệm ông giáo-sư Calmette, là người đã tìm được thuốc liêm bệnh sốt rét thương hàn.

Tại Thủ-đàn nghị-viện

Ngày hôm thứ hai, Thủ-đàn nghị-viện ưng chuẩn hai bản giao ước thương-mại của nước Pháp với nước Bỉ và quận Luxembourg, cùng xứ Gia-nã-đại.

Sau nghị-viện bàn đến bản giao-ước Thái-bình-dương.

Quan Serrant có nói quan thượng-thư Hughes nước Hoa-kỳ vẫn đinh ninh một dạ rằng thế nào nước Pháp cũng ký bản giao ước Thái-bình-dương.

Quan Artisde Briand, nguyên tổng trưởng lòa nội-các có trần thuyết mọi lẽ và nhắc lại công việc ngài tại cuộc hội-nghị Washington. Cái vấn-đề Thái-bình-dương mà giải quyết xong, nước Pháp lại được thêm một khoản bảo chứng cho cuộc hòa-bình. Nước Pháp tất phải có dự vào bản giao ước ấy mới được. Sau quan thượng thư Albert Serrant xin nghị-viện vui lòng mà ưng chuẩn bản giao ước ấy vì các bản giao ước ấy được nghị viện ưng chuẩn, thì liệt quốc không gắng nhau nữa, mà cuộc giao-tế của các nước sẽ thêm phần êm ái.

Nước Hoa-kỳ lập nên bản giao ước ấy, là có ý lập một cuộc hòa hiếu trong bốn cường quốc, mà ngăn ngừa những cái tại vạ chiến-tranh ghê gớm cho thế-giới sau này.

Nghị-viện biểu đồng-tình, và đồng thanh ưng chuẩn bản giao-ước Thái-bình-dương. Có 493 phiếu đồng ưng chuẩn cả.

Cuộc hội nghị giảng hòa Đông-âu

Cuộc hội nghị giảng hòa Đông-âu đã sắp đến ngày kết cục, các đại-biểu liệt-cường đã giải quyết xong ba cái vấn-đề quan-trọng mà trước kia chưa giải quyết xong, là : Việc nước Thổ trả nợ ; các nhượng đất quyền của liệt-quốc ; và việc rất quan ở Constantinople về.

Việc cầm vượn ở Hoa-kỳ

Ở Washington có tin đến nói rằng xem chừng các quan chức Hoa kỳ muốn phân biệt tàu của nước nào hay tàu chở hàng cho nước nào để chiếu cái luật-lệ riêng của từng nước mà ấn định cái số rượu cho phép đóng trên tàu.

Tin Trung-hoa

Ngày 3 Juillet 1923

Hương cảng đặc-điện

Liên-quân lại thu-phục được Đức-khánh. Hạm đội tin Tôn-đại-nguyên-soái cho sang Tây-giang để giúp việc đánh Quế-quân.

Tin Thiên-tân

Tào-Côn hội-nghị tại Thiên-tân, đã quyết định có hai việc : một là trả một món cự khoản để dàng về sự tuyển cử tổng-thống ; hai là phòng bị không cho Lê-nguyên-Hồng được quay về miền nam.

Tin Cố-duy-Quân

Có tin rằng Cố duy-Quân định đến sáng mai thì nhận chức ngoại-giao tổng trưởng.

Vấn-đề tổng thống

Các chiến-đoàn đã quyết định đến ngày 15 tháng 8 này thì tuyển-cử tổng thống và tuyên-bố hiến-pháp.

Tin Ngô-cảnh-Liêm

Ngô-cảnh-Liêm đã mật điện cho Tào Côn nói thời cục khẩn bách, nên mau mau định việc tuyển-cử để hiến triện thiên-hạ.

Tin Trương bồi Vinh

Nhiếp-chính-hội đã quyết nghị dùng Trương-bồi-Vinh thay Hình chức Duyện-châu trấn sứ.

Ngày 4 Juillet 1923

Hương-cảng đặc-điện

Quân Hòa-răng - Trí và Tang-trí-Bình đã chiếm lĩnh được Hoàng-cương. Điền-quân đã đánh được Tạ-vân-Bình, lấy được hơn một nghìn cây súng.

Tin Tào-Côn

Tế-nhiếp-Nguyên nói với Tào-Côn xin giúp về việc tuyển-cử tổng-thống một món tiền là 30 vạn. Ngô-vân-Bằng cũng muốn đứng tổ-chức nội-các và xin giúp cự-khoản để làm tiền phí-tổn về việc tuyển-cử. Tào-Côn đã ưng-thuận.

Ngoại-giới tiêu-tức

Sứ-thần các nước đã cùng nhau bí-mật hội-nghị để bàn cách đối phó với Trung-hoa, về việc quân-sự và tài-chính, đều có trọng-yếu biểu-thị.

Tin Chử phụ Thành

Bọn Chử-phụ-Thành cả thảy hơn 40 người nghị viên đã định đến ngày 24 này thì đi sang Thượng-hải.

Tin Cố-duy-Quân

Cố-duy-Quân lại không chịu nhận chức ngoại-giao-bộ tổng trưởng.

MỘT PHIM ẢNH VỀ CUỘC NHẬT NGA CHIẾN-TRANH

Có tin rằng nay mai một nhà chớp bóng bên Pháp sẽ đem quyền sách đã nhan là tác giả-chiến của ông Claude Farrère làm một phim ảnh chớp bóng. Phim ảnh ấy sẽ đặt trò ở Toulon, có hải quân nước Pháp giúp việc cho.

Hải quân nước Pháp sẽ bày trận giả, đúng như cuộc giao chiến của hai đội hải quân hai nước Nhật-Nga ngày xưa. Đó cũng là một dịp tốt cho hải-quân nước Pháp tập trận vậy.

VĂN UYÊN

Gởi cho người mới quen nhau

Ở hay ! chẳng ước thề mà nên,
Chẳng nước mà lên gặp bạn hiền.
Cây nọ vì đâu giây mới quấn,
Tình này khôn biết thuở nào quên.
Một ngày gặp-gỡ nên ân nghĩa,
Mấy hồi tương phùng được tự nhiên.
Kể trước gần đây nào có rõ,
Tri-âm đâu cũng vẫn người quen.

Vịnh cái diều

Nhẹ dạ, ngay lòng trí lợi cao,
Phong-vân gặp hội ngất trời trao !
Cánh hồng thế sức còn lên bổng,
Chỉ thắm vương mình mới phải nơi
Mặt đất tung bay xa tục-lụy,
Lưng trời lơ-lửng rõ trần-biên.
Tấm thân mỏng mảnh còn e đó !
Lựa gió mà theo kẻo lộn lèo.

Tràng-khanh, Lê-đình-Toại.

CUỘC HÀNG KHÔNG Ở NƯỚC ANH

Có tin rằng nước Anh sắp thực hành cái chương-trình của thầy-quào đại-úy Barnes về việc đặt một đường hàng không từ nước Anh đến Úc-châu, qua nước Ấn-độ mà đáng toàn khi cần cả.

Khi cần dùng vào đường ấy sau này to gặp hai những khi-cầu của người Đức dùng trong buổi chiến-tranh, có thể chở được 200 hành-khách, và bốn chục tấn hàng hóa, đi được 180 kilomètres trong một giờ, hay cao được 6.000 thước, và bay luôn được 19.000 kilomètres, nghĩa là gần một nửa vòng quả đất không phải đỗ xuống. Khi cần có hai phòng khách lớn rộng, một phòng ở trên nóc khí cầu, một phòng ở dưới. Ở khoảng giữa khí cầu có để một khu để đặt thang máy từ trong dưới lên tầng trên đi lại rất tiện.

Trong buổi chiến-tranh, những khí-cầu ấy có thể dùng được việc lắm. Không những có thể dùng để trinh thám, để chiến đấu, mà lại chở được rất nhiều đạn-dược nữa.

Tự do diễn đàn

Bàn góp về đạo thầy trò ngày nay

Tôi đọc báo Trung-Bắc số 1885 và 1887 ra ngày 3, 5 Juillet vừa rồi thấy T. tiên-sinh bình-luận về đạo thầy trò đời nay có nói một câu học-trò vừa đây bị Tòa án phạt về tội vô-lễ với thầy giáo, lời lẽ xác-đáng thật đáng kính phục, vậy có vài lời sau đây ngỏ cùng các bạn đồng-nghiệp nên thể nhận cái lời nói của T. tiên sinh mà trừ cái tệ tập lấy đi được chút nào thì tiền-đồ dân-tộc mới có hy-vọng tốt đẹp được. Một dân tộc một xã-hội mà luân-thường đảo ngược đến thế, đạo đức tàn tạ đến thế, ai là người có chút tâm huyết mà chẳng phải ngậm ngùi thở than.

Ôi ! người cực-ngoại của ta như vậy, phương chi việc thiết thân của bọn mình mà lại cứ hờ-hững chẳng nói thì sao phải. T. tiên-sinh có để tâm-lý cái thầy trò đời nay mà cứu xét ra được cái căn bệnh trong cái bệnh khinh thầy đời nay là Đạo làm thầy đời nay không được như đời xưa, các ông thầy đời nay phần nhiều chỉ quý bổ tiền bỏ cho đầy túi, sống chết mặc bay ; không được như các bậc sư-mô thuở trước trường là những bậc hưu-quan, ẩn sĩ, ngoại già cũng là những nhà học-thức không ra thi thố với đời mà mở trường dạy học ; nhất tâm rèn đức nắn bồi tri não cho đến hậu tiến, ấy là vị nghĩa mà làm việc, chớ không vụ lợi.

Ở đời còn việc gì quý hơn việc nghĩa, dẫu đến kẻ dâm người lấy của hàng tợn độc ác đến đâu mà đợi khi thấy việc nghĩa cũng phải chăng tay tự hỏi, phương chi kẻ học-giả là người no com lành áo với chữ nghĩa, vinh thân hiển tổ về chữ nghĩa, mà lại quên được cái nghĩa thầy trò, khinh được cái đạo sư-đệ ru !

Còn như đời nay ông thầy đối với học-trò bằng điều nghĩa như trên quả hiếm có thật, là vì nghề dạy học nay đã biến thành ra một nghề sinh nhai của ít người học-thức trong xã-hội ; để gọi là nghề sinh nhai thì không thì nào mà tránh được cái tiếng : « Sống chết mặc bay, tiền thầy bỏ đầy » mà nhất là các ông giáo trường công lại mang tiếng hơn cả. Ta thường hay thấy người nói : « Lương nhà-nước, con thiên-hạ..... họ thiết gì ! ». Ấy câu miệng thiên-hạ đã thường khinh xuất ra những lời lẽ như thế thì chỉ cho khỏi các ông giáo không nể tâm được người cần quyền để nắn tâm thì việc của con em sao cho có ích-lợi ; một người thế, hai người thế, trăm nghìn người đều thế, lần dần những người mới đến thân vào giáo-giới cũng đã sẵn cái lòng trễ nải ấy rồi, làm công việc mà không hết bổn phận thì hại cho cái cơ quan giáo-dục biết ngần nào.

Lại còn vừa đây, nghe đâu trong một trường kia mấy thầy giáo cãi vã lợi riêng thế nào mà sau ra cửa địch, ta nói ra đây thường cũng không khỏi các nhà thức giả cười, là bởi lòng tim vết, vạch lá đêm sao, song cái quái-kịch xuất-hiện trong học-giới một cách đáng thương, đáng giận, đáng ghét như thế, cực chẳng đã mà phải nói ra thường cũng khỏi làm tâm vậy.

Ôi ! thế nào gọi là làm khuôn phép làm mô-phạm cho lũ hậu tiến ? khuôn phép như thế, mô-phạm như thế thì của tu-cảm gì mà khiến cho người trọng được. Các bậc sư-phạm đại-gia ngày xưa ngoài những cái đại cẩm hút sách, đi bộm, rượu chè, các ông lại không bao giờ cần thả dam khinh xuất ra những tiếng cười lợi lẽ, câu nói lố lăng, đi đứng sàng sộ, ngồi nằm ngã nghiêng, bộ điệu lăng nhăng, chớ không lại còn như những ông thầy trào lộ nữa. Buồn thay, ta nghĩ mà buồn thay lo thay cho cái nền luân-lý không tài nào mà bồ đắp lại cho được vững vàng như xưa.

Giá vì thử đem mấy câu chuyện quái-ác này kể cho một ông lão xa lánh thành nghe thì tất cụ phải cho là bậy đặt, mà có thì cũng ở nước nào, chớ tuyệt nhiên một quốc dân như quốc-dân Nam-Việt một xã-hội như xã-hội Nam-Việt, cha ông ta ở Trường Lê hơn bốn nghìn năm, không bao giờ chịu để cái bọn đồi phong ô tuổi đồ được hết.

Ta lại thuở ở ngồi tiếp các bậc lão cựu chưa được hiển thân cái học-thuật Thái-tây bao giờ nghe các cụ nói rằng : « Đi học bảy giờ mất cả luân thường đạo lý, thầy chẳng ra thầy, trò không ra trò, cái lũ thiếu-niên tuấn tú là cái hoa thơm quả đẹp của xã-hội sau này thành ra đồ vô dụng vương không ai éo ai, gây nên cái giống bất lương thì khốn.

Ôi ! câu nói này có lẽ chiều người đã được cứ ông nói, không một mình tôi. Lời tuy quá đáng, mà việc có thực, cứ lấy cái hiện tình xã hội thật nhan nhản thiếu đâu, ta nếu lưu tâm xem xét thì sẽ thấy rõ vậy.

Nhưng các cụ chỉ biết phàn nàn thế mà các cụ có hiểu chu đáo rằng ở nhà trường hàng ngày các cô các cậu ấy thường học sách luân-lý ; chớ có chỉ nào lại dạy những điều trên đó bao giờ ; người làm xằng tội lấy cho cả sự học cả văn ấy.

Song xét lại cho kỹ, thì cơn ấy cũng tại cha mẹ, đã tội cho ông thầy

cả cũng không phải. Ta thường thấy có lắm đứa trẻ học hành quanh năm cha mẹ cũng chẳng nhìn đến, có khi thấy trốn học, đi hỏi đến 5, 7 trường không biết con học ở đâu ; lại có người con đi xin học ở đâu cũng mặc, không thèm trực tiếp với ông thầy, để hỏi cho khi có điều gì người ta nói đến, lại cho việc đó là vô quan-thiết. Các trường dạy học bây giờ — trừ những trường công — thì trường nào cũng nhận lấy học-trò cho đông mới đủ tiền chi phí trong trường và tiền lương cần ông thầy, cho nên thế nào cũng phải nhận, mới thành ra cái lệ bác-tạp, đã bác-tạp thì khó lòng mà giữ gìn cho có những kẻ vô lương, ấy cái hiểm tượng sẽ từ đó mà xảy ra vậy.

Nói tóm lại thì bệnh luân-lý trong tinh sư độ ngày nay gồm có mấy chứng sau này :

1· Ông thầy phần nhiều không đủ tư cách.

2· Các nhà phụ huynh học-trò quá tư nương con, không coi sóc đến việc học của con.

3· Học-trò quá tự thị, tự do, ngộ nhận cái văn-minh giả.

Tôi thấy việc bắt bình chẳng quản tài nhỏ học ít, đem cái mối tâm-thành mà phô diễn lên tờ báo nay, dám ngại lời khen chê. Vậy ai có trách-nhiệm về việc ấy xin cùng nhau tìm cách ngăn ngừa cái chứng bệnh khỏi trở lên nhiễm độ hại về sau.

Ôi ! Mũ đai trực lợ người tiên tu lại, thế giới cạnh tranh, người hơn ta kém, ta quả chưa có cái gì bằng người, thế mà ta sở dĩ còn giữ được cái sinh sắc ở phương Á-đông này, cái đặc sắc là ở nền luân-lý đó mà ta không nên tảo tồn lấy ra ? Hướng chi đạo sư sinh lại là một cái gốc rất quan thiết. Các nhà kiến thức nghĩ sao ?

S. Nh.

Cuộc thi thơ

Của Ngô-thị-Quyên nữ-sĩ

Đề mục : Vịnh Văn-miếu Hà-nội. — Đã có một câu phá : « *Nghìn năm văn vật đất Thăng long* » xin nối thêm 7 câu nữa cho thành bài thơ.

Giải thưởng của Ngô-nương : Kính biếu một thứ trong văn phòng tứ-bảo như quản bút, lọ mực, hoặc cái chặn giấy bằng bạc, v. v. đáng giá 10 đồng. Trong các báo quốc văn như *Nam-phong*, *Bũu-thanh*, *Trang-bắc*, *Thực-nghiệp*, *Khai-hóa* hễ người trúng giải thích thứ báo nào thì xin kính biếu trong 10 năm.

Giải thưởng thêm của bản quán : Ngài nào có thơ đăng ở bản-báo mà giật được giải thưởng của Ngô-nương thì bản-quán xin kính-tặng thêm một bộ *Đông-dương tạp-chí* toàn tập và các thứ sách khác của bản-quán ấn-hành như Ngự lâm-pháo-thủ, Nam-sử yếu lược, Mai-nương-lệ-cốt, Thuyền-tình bề-ái và Tái-sinh-duyên, v. v. cả thảy đáng giá là 60 đồng.

Thơ thi

IX

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu mạo như in dấu Lạc Hồng !
Mấy triện giống nòi chung đạo Khổng
Một lòn hương khói ngát trời Đông
Sợ gì đón bể học giỏi sóng Nhị
Gió thổi từng nhọn ngọn núi Nùng !
Nhuộm mẻ tang thương cơ-chỉ cũ,
Thần hồn phảng phất nếp nho-phong

Ngải-viên
Tràng-khanh, Lê-đình-Toại
N 27, Phố-nũa, Ninh-bình

X

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Rạng vẻ con tiên giống Lạc Hồng.
Sự-nghiệp tiền nhân ghi lạc mãi,
Phượng thờ văn-miếu khói hương chung.
Tế-vương công lớn vang trời bắc,
Sử-biều danh thơm nức biển đông.
Ngoại vọng cung-tường ai đó nhỉ,
Kia gương đạo đức thế-gian trông.

Đ. V. L.
11, Bd Henri d'Orléans
Hanoi

XI

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Vua Lý làm lên thật có công,
Tượng thánh trang nghiêm trên chính-điện.
Danh hiền thị lập phía tả đông,
Còn cây cỏ thụ còn tươi tốt.
Vững cột kinh thiên vững núi sông.
Văn-miếu ngày nga nay vẫn thế.
Ai ai chiêm ngưỡng cũng đem lòng.

Lạc-Viên
Trương-văn-Thơng

NHÀN ĐÀM

Thơ chúc thọ

Mỗ thi-sĩ nhận được thiếp mời của Phú-ông, thì đến, Phú-ông vui cười nhảo nói :

Ấy kìa ! Tiên-sinh ! Lão mong mãi mấy hôm nay.

Thi-sĩ nói : Chẳng hay cụ cho mời đến có việc chi ?

— Có gì đâu ! Tiên-sinh không biết à ! Vừa rồi lão lên thọ, bà con cho nhiều đối trướng treo chật cả nhà. Nhưng lão không thích, lão chỉ thích một bài thơ mừng, vì nôm thì lão mới hiểu được nghĩa, tiếng-sinh có tài thơ, vậy mời tiên-sinh đến chơi, xin tiên-sinh cho lão một bài, thì quí hóa lắm.

Thi-sĩ cầm bút toan viết.

Phú-ông nói : Khoan đã ! Tiên sinh chớ viết vội, nghĩ được câu nào hãy xin đọc trước cho lão nghe.

Thi-sĩ đọc :

Phong-cách ông đây chẳng phải người,

Phú-ông sầm ngay mặt lại, sừng sộ nói :

Tiên-sinh lại bỉ lão thế à ! bảo lão không là người thì là giống gì !

Thi-sĩ cười nói : Cụ không biết thơ, cụ nghe câu này thì cụ mới biết là hay :

Tiên-ông thượng giới giáng sinh đời

Phú-ông cười sằng sặc nói :

Ồ ! Thế ra cái lối làm thơ thế à ! Hay ! Tôi mà lại là tiên kia ư ! Nếu vậy thì thơ tiên-sinh hay thật. Xin đọc luôn.

Thi-sĩ rung đùi đọc :

Sống giai đến thế sao chưa chết,

Phú-ông đương hớn hở, bỗng lại hầm hầm nói :

À ! tiên-sinh lại rủa tôi à !

— Cụ không biết thơ thật, nay câu này mới lại hay chứ :

Ý hẳn trời cho hưởng lộc trời.

Phú ông vỗ đùi : Ồ, thơ thế thì hay thật. Nay hãy kính tạ tiên-sinh một chén rượu đã. . . .

Phú sơn

Đoản-thiên tiểu-thuyết

Nhân-tình ngẫu-lục
Kim tú Cầu
(Tiếp theo)

Vi-Văn nẫu tâm hoạn hỉ trống là sự đã đâu co, cả trăn vào lưới, không dè khi chàng sắp đặt yên rồi trở lên thời thấy phong cảnh đìu hiu, mọi người trong chùa đều than thở mỏ miệng không ra hơi, chỉ trông nhau mà gạt nước mắt, có ý sẵng sốt lẹ thường, đồ vật bỏ nghiêng ngửa đó nơi.

Vi-Văn đại kinh thất sắc, hỏi ra mới biết một sự kỳ bỏ mới xảy ra trong đêm hôm qua, chàng vừa mới bước khỏi sơn-từ.

Số là quân sơn-khấu làm sao đó xét được nàng Tú-Cầu là người quốc sắc và lại là con nhà cự-lộc muốn bắt nàng để sung chức « áp trại phu-nhân » hay là huyện giải thưởng bắt chuộc cũng có một số tiền to, bởi vậy mà cái giây oan trái lại buộc cho người hồng-nhan. Khi bọn côn-đồ xông vào liều sau cố ý trốc bạch năng, may lại được cả nàng Thổ-Nhi, thổi thích quá. Tú Cầu xem thấy cảnh bức đã khôn phương đạo-lị cho được, toan bề làm lối quyên-sinh, bọn ấy gạt đi mà nói rằng : nàng không nên tỉnh khuẩn như thế, cái chữa nay cũng vỡ lan theo mất, lại hại lấy đến tính-mệnh các người trong chùa thời sao, vì chúng tôi đi có vàng lệnh trại chủ, phải bảo-toàn ngọc-thể để đưa về cho người định-đoạt, nhược bằng có sai thất điều gì, thời chẳng tôi phải tội lỗi hết thảy.

Tú Cầu nghe nói khóc ỏa lên, bỗng lại thấy vị lão-tăng và các người trong chùa đều vái lạy cầu xin đừng phá tan đất già-lam, thời nàng rất động lòng, nghĩ lại sinh ra có sự này là bởi cái oan nghiệp của mình gây nên tai biến cho cả. thanh-tịnh, khiến các kẻ tiểu chúng vô cố thọ họa sao cho đành lòng, mới dũng-cảm mà nói to lên rằng : « coi các chú, các chú chỉ muốn bắt ta đó thôi ! được, ta cũng bằng lòng mà đi, nhưng trước khi đi, ta xin không được ai quấy nhiễu trong chùa một cái rác gì hết, vì ta đã quyết liều mình mà bảo-hộ cho tất cả tính-mệnh và lợi-quyền của mọi người đây.

Bọn cướp cười nói rằng : Phải lắm. Tú-Cầu lại thấy bên mình đứng một ả Thổ-Nhi đương run lẩy bẩy khóc nức khóc nở, bèn vội vàng nói : người thiếu-nữ này là chân vị lão-tăng xin dung thứ cho kẻ tội nghiệp quá.

Bọn cướp nói : phu-nhơn chớ ngại Trại-chủ là người rộng lượng, nếu đã tin cậy phu-nhơn thời không có việc gì là không cần đặng, bây giờ hãy để cho tiền thu theo cùng cho có bạn, sau nếu có lệnh chúng tôi sẽ xin đưa về trả lại, nói xong lập tức phô bài năng lên ngựa một đoàn kéo đi, từ hôi canh ba cho đến trưa mai Vi-Văn mới đến, độ đường đất đi cũng chưa bao xa, cho nên chàng phi ngựa đuổi theo mãi, đến chiều tối cũng chẳng tìm ra tung tích, đối ngọn rừng xanh, rơi hàng lệ trắng mà lại bước, đến nhà ngất người ra, mê mẩn cả tâm thần, ba bốn ngày cơm cháo ăn không đặng, chàng tự vẫn-tâm, tự nẫu không kịp, tỉnh thần cốt nhục, thảm thiết biết bao, thân-hành đến cửa thượng-tỉ minh oan cho em, nhưng đã trôi tháng không ra mối, chàng tức giận đầy ruột, buồng lòi để xác nhiều tiếng bất bình, lại phải quan trên quở trách một phen rất nỗng ; còn như việc nàng Tú-Cầu khi trước thời xét biết không phải nhà bọ Kim là thiên chi thế-lực, mà đến nỗi một người con gái như vàng như ngọc mà lại là vợ một ông quan có danh giá như kia, đến khi người của đến mãi, bà kẻ thân thuộc cam tâm bỏ qua đi hay sao, song vì không thể làm sao cho được, người mình xưa nay đã không có cái tư-cách trinh-thám, việc lại ưng làm lấy rồi cho qua, chỉ lấy việc trước mắt mà nói, có người bảo rằng việc nàng Tú-Cầu là bởi nàng quá tin người nên họ lừa cho, tuổi tác còn non, không cam phận ở góa, thêu tóm tiền của trốn đi, giả vu cho trộm cướp cũng có, một đôn thành hai, năm đồn thành mười, bởi vậy mà song thân nàng tin ngờ không nhất định, bỗi rồi thương con, buồn rầu thành ra ốm nặng, kẻ thức trằn trọc, việc nhà bọ Kim hãy giờ sa sút vì hai người con trai Kim-Hâu và Kim-Lộc từ khi thừa hưởng cái tài-sản để lại ăn chơi phá tán không bao lâu đã thấy nhà tan cửa nát, vườn ruộng sạch sanh, mỗi cậu còn lại một bệnh là bệnh phong-lưu, ẩn thuốc và nghiện rượu nhất thiết, bần cùng vô sở ỷ, phải tìm phương xa mà lánh mình, khi trước những người thân thuộc với nhà bọ Kim thế mà nay mười nhà cũng đã đến bậy tám nhà lưu-lạc như vậy cả, chỉ có một người ngoại-thích là chàng Ngọc-Lan, thời nay đã sang qui, thì đỗ cử- hão, sang chức hàn-lâm, về vang mày mặt, vinh hiển mẹ cha, duyên vì cái lòng phẫn khích của chàng mà gây nên cái sự-nghiệp ngày nay. Hồi chàng ở Quảng-nghĩa được cái tin đau đớn của nàng Tú-Cầu phải trẫn với mình, thời nghĩ thầm, phận mỏng cánh chuồn, không thể lấy tình-nghĩa mà dịch lại với thế-lực kim-tiền cho nổi, làm sao nỗi cũng bị thế-lực kim-tiền lấn phần hơn, nên chi chàng không oán trách chi nàng, nhưng xót lòng nóng ruột chỉ muốn ra cho thấy người một lần cuối cùng, hiềm thay, nửa đường lại gặp sự uyên bay thủy rẽ, tránh nào mà chàng chẳng khó héo lòng là gan, cầm tức ôm thơ chỉ lắm tá ; ở đời thế ra chỉ có hai chữ thế-lợi là mạnh hơn hết, bà con không có thế-lợi thời không mặn nồng, tình duyên không có thế-lợi tình duyên không gắn bó, cho đến khi giao thiệp với ai, mà không dính sự thế-lợi kim tiền, cũng nói cũng tợ hỡ vô vị kia nữa mà. Ô, ta sinh ra đời, chưa được bao lâu mà đã trót vì hai chữ thế-lợi làm nỗi ta đến như vậy, nếu phải thì với thế-lợi, lỗi lấy thế-lợi mà trả thù cho xong

(Còn nữa) Đạm-Phương nữ-sử

Tin sau cùng

HAVAS

Paris ngày 10 Juillet 1923

Một vị hoàng thân Ai-cập bị giết

Một vị hoàng thân Ai-cập là Ali-kame. Fah My bay phải người bản bị thương ở một nhà cầu tại Khách sạn Savoy, là nơi của hoàng thân và pun nhân trọ. Đem vào nhà thương thì chết.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 11 Juillet 1923.

Quan Toàn-quyền Merlin

Ngày 13 Juillet nay, quan Toàn-quyền Marnai Merlin sẽ đáp tàu *André Lebon* sang Đông-pháp

Động đất

Ở nam-bộ nước Pháp có thấy chuyển động nhẹ nhẹ.

Một vị hoàng-thân nước Xiêm tạ thế

Ở Bangkok có tin đến nói rằng hoàng-thân Devawongse tạ thế, Hoàng thân sung chức thượng-thư bộ Ngoại giao đã ba mươi sáu năm nay.

Cavile, ngày 7 Juillet 1923

Một vị nữ phi hành gia

Tin Saint Louis. — Nữ phi hành gia Bertha Horcheim ở Ransom bay sao được 16.300 pieds (mỗi pied là 0m.324). Trước kia một nữ phi hành gia nước Pháp là André Peyre đã bay cao được 15.700 pieds. Thế là phi hành gia Bertha Harcheim đã chiếm khôi trong việc đàn bà bay cao nhất.

Một cuộc đấu võ

Tin New York. — Dempsey là người chiếm khôi thế-giới về cuộc đấu võ cân nặng đấu võ với Gibbons. lại được thắng, nhưng cũng rất khó nhọc.

Dempsey hơi đau ở mắt, Gibbons hơi sưng ở khỉu tay phải.

Trong cuộc đấu võ này những người đánh cuộc về võ-sĩ Gibbons thua tới 100.000 đồng.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 11 Juillet 1923, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 f. 70

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 11 Juillet 1923*, — 3·/. 56 10 — 4 ·/. 1918 61.40. — 5·/. 1915-1916 75. — 5·/. 1920 89.40. — 6·/. 1920 86.90.

Tin tàu. — Tàu *Chambord* tới Saigon, ngày 11 Juillet 1923 hồi 16 giờ.

Tàu *Jérusalem* khởi-hành ở Saigon đi Tourane, và Haiphong ngày 12 Juillet, hồi 5 giờ sáng.

Ngạch cai-trị. — M. Eutrope, Eugène, quan cai-trị hạng nhất nay được cử làm giám-đốc các việc Chính trị và hành-chính tại Nam-kỳ thay quan cai-trị Thoulence.

Người Việt-Nam du học tại Pháp. — Người Việt-Nam ta du học tại Pháp đỗ đạt mỗi ngày một nhiều. Về ban Khoa-học (Sciences) thì có M. Hoàng-cơ-Nghị là lệnh lang quan án Hoàng-huân-Trung tỉnh Kiến-an mới đỗ cử-nhân, hiện đã xuống tàu trở về nước nhé, chừng nay mai thì tới nơi và M. Nguyễn-thế-Truyện là lệnh lang quan phủ Nguyễn-duy-Nhọa cũng đỗ cử-nhân Khoa-học, nay mai lại định sang Pháp để thi nốt lấy bằng bác-sĩ Khoa-học. Cứ như mấy tờ nhật-báo Tây Nam đăng hôm nọ thì M. Truyện đã đỗ cử-nhân văn-chương, nhưng hỏi ra thì người Việt-Nam ta từ Nam chí Bắc chưa có ai đỗ cử-nhân văn-chương cả (ở Trung-kỳ có một ông đỗ bác-sĩ văn-chương nhưng là văn-chương Latin, chứ không phải văn-chương nước Pháp). Vậy xin có lời mừng quan án Hoàng-huân-Trung, quan phủ Nguyễn-duy-Nhạc và hai ông cử mới.

Ta lại vừa mới được tin rằng M Trần-tiễn-Nam là lệnh-lang cụ Trần-văn-Minh, thượng-nghị-viên Bắc-ninh, vừa mới đỗ cử-nhân luật-khoa tại Paris. M. Trần-tiễn-Nam đi du học đã hơn mười năm nay mà tự lo lấy các khoản học-phí, chứ không được học-bổng cấp-tiền nào cả mà cũng không nhờ được một hột bạc nào của cụ Nguyễn M. Nam sau khi đỗ bằng tiến học cao-đẳng Tây (B. S.) rồi thì có làm giáo học mấy năm tại Pháp để thi lấy bằng su-phạm (C. A. P.). Sau lại bỏ nghề dạy học mà làm tư đỗ có thể vừa làm vừa học được. Cái trí người Nam tại Pháp như vậy thật là hẳn còn lắm. Chắc rằng nay mai M. Nam trở về sẽ được Chính-phủ dành cho một cái địa-vị xứng đáng với cái học lực của mình.

Bản-quán có lời mừng cụ Trần-văn-Minh và ông cử mới.

Bài « Quan thanh thương-mại » — Bản quán có tiếp được một bài đáp lại bài « Quan thanh thương-mại » đăng trong một tờ báo trước. Bài ấy đến số ngày mai sẽ đăng toàn văn.

Ngạch tòa sứ. — M. Bỗ-trung-Trác thư ký tập sự tại tòa Sơ Nam-định được thực thụ chức, nhưng ở lại cho đến ngày có người khác đến thay.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hòm (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

9077

Thi thông ngôn vào ngạch tòa sứ. — Các đầu bài thi nay đăng nốt như sau này :

Luận Pháp-văn

Commentez ces paroles du moraliste Amiel :

« L'intérêt personnel s'est que la prolongation en nous de l'animalité. L'humanité ne commence que dans l'homme qui avec le désintéressement. »

Sáng hôm nay thi hai bài dịch như sau này :

Chữ Pháp dịch ra quốc-ngữ

Travaux en forêts,

Les travaux en forêts ont reçu une impulsion nouvelle. Les délimitations des réserves ont déterminé, d'une façon plus nette, la situation du domaine réservé, ce qui permettra d'établir le plan d'action du service forestier.

Le personnel s'est lancé d'une façon active et mieux entendue dans la voie des améliorations des forêts, tant au point de vue de la régénération que de l'aménagement des coupes.

Une fois les réserves délimitées par des signes apparents il importe soit de les isoler pour les mettre à l'abri des incendies ou des délits de pâturage, soit de les aiillonner par des voies de vidange de façon à les relier peu à peu aux grandes lignes terrestres ou fluviales utilisées par l'acheminement des bois vers les centres de consommation. L'effort à accomplir dans ce sens doit, tout d'abord, porter sur la mise en état des chemins et sentiers appelés à desservir les coupes à mettre en vente, et ils contribueront très certainement à une réussite forestière qui, progressivement deviendra la règle générale appliquée à toutes les exploitations.

Chữ quốc-ngữ dịch ra chữ Pháp

Việc tuyển cử quan lại

Cách tuyển cử quan lại nước Nam thường trọng về khoa-cử ; vì khoa cử đặt ra cốt để chọn lấy người học-thức ra coi sóc dân. Ấy khoa cử là đường xuất sĩ của người ta.

Một ông quan giỏi không những phải có khoa mục, lại phải có tính hạnh mới được. Trong cách làm quan có nhiều tính hạnh tốt, mà trong quan chăm thì có ba điều này làm cốt :

Một là Thanh ;

Hai là Thận ;

Ba là Cần.

Thanh nghĩa là lòng như tuyết, chẳng có thiên-tư, cứ giữ phép công bằng, không để lòng tham nhũng, việc gì cũng theo lẽ phải, dẫu ngàn vàng cũng không nhân định, bỏi vậy mà gọi là thanh.

Thận là trong lòng chu-mật không có việc lớn việc nhỏ đều phải nghĩ cẩn thận, xem xét kỹ lưỡng rồi mới làm, chớ không hề suất-lược bao giờ cả.

Cần là hết sức siêng năng, sẵn lòng sốt sắng, hết kỳ việc khó việc dễ, chăm chỉ đêm ngày, không nề khó nhọc, lo-liệu cho cho ích quốc lợi dân.

Ba điều đã kể ở trên này là bản lĩnh của người ra làm quan, ai mà không giữ được đủ tư-cách ấy là người không có bản lĩnh, chẳng khác gì cây gỗ mục không có thể làm xà làm cột được.

Những người đã có học-thức khi ra làm quan cần phải sửa sang tính hạnh, trước không phụ lòng nhà-nước, sau cho dân được nhờ, thì mới xứng đáng câu trong sách nói rằng : « Trách chị vị dân chi phụ mẫu ».

Hội-chợ lần thứ năm sẽ mở từ 2 đến 16 Décembre tới nơi này.

Việc đắm đò ở trên sông Bờ. — Theo tờ tư của quan Biện-lý Hanoi số Mật-thám đã cho lời chứng mấy người về việc đắm đò ở trên sông Bờ phải một người đàn bà chết đuối.

Anh hùng tiếng đã gọi rằng. — Chuyến xe-lửa trưa ở Thanh-hoa ra hôm nọ, khi chạy khỏi ga Nam-định thì viên kiểm-sát xe-lửa vào soát vé trong toa hạng nhất, lần lượt người nọ người kia hai viên đến lượt hai vị nữ lưu tân nhân vật thì phải đứng lại vì vé hạng nọ lại ngồi hạng kia, khi người ta đòi thêm tiền thì nai cái bà đó lưỡng cưỡng lắm, sau một bà giả tiền, nhưng chỉ giả tiền cho mình còn người chị em bạn mình rủ vào thì làm thinh không biết. Bỏi rồi thay cho bà kia, quả bà chị em ! mà thành ra rắc rối ; may đâu ! có một ông ngồi gần đấy thấy vậy bèn bỏ tiền tài ra mà trả hộ chị em. Thành ra một câu bình-phẩm của những người chung quanh là được món lời quá rẻ, sau ông kia phải biện thuyết rằng vì lòng hào-hiệp giúp cô chị em nhất thời đó mà thôi, chứ bản tâm không hề vẫn vít.

Ngạch y-tế. — M. Bùi-huy-Định thầy thuốc thi sai hạng ba tại Thất-khê (Lạng-sơn) được nghỉ giả hạn 5 tháng lĩnh nửa lương.

Kẻ trộm như rươi — Độ này không phải tháng cả-một mà sao lắm trộm thế ? như ở phố hàng Bông thợ nhuộm không lối nào là không có nhà kêu mất trộm, quân gian sử lẫn quất ở đâng sau xóm Hội-vũ rình mò, chó cắn suốt đêm, hễ nhà ai chớp mắt ngủ một tí phi mất gà thì bắt đứa, đến nỗi quân áo phơi ở sân mà quân gian cũng cất rào vào vắt nước đi để lấy cả áo vậy.

Vậy xóc ao rằng những ông có trách-nhiệm-tuần phòng nên ra tâm hơn một chút nữa thì dân hàng phố được nhờ lắm.

M Ng-đình-Hậu thư-ký nhà Học-chính, nhà ở đường Riquier trình rằng tên Lại-ngọc-Anh ăn cắp các quần áo nức 29 p 50.

M. Phạm-văn-Phác buôn bán ở phố hàng Long trình rằng tên Thông ăn cắp 45 p. và các quần áo đáng giá 5 p. 50 trốn đi mất.

Một người hàng nữa là Ng-v-Sán ở Cơ-xá nam trình rằng tên Điền lừa mất 25 p. trốn đi mất.

Xe ngựa đụng xe gỗ. — Sáng sớm hôm nay hồi quá 5 giờ có hai cái xe chở gỗ đang đi ở phố Cửa-đông thì có một cái xe ngựa của một ông quan ba đi một lên hồi cầm chương cũng qua đó, nhưng người hồi muốn đi mau lại cho xe đi lọt vào giữa thành ra vướng phải một cái xe gỗ, sấy mất một bên tay xe ngựa. May không việc gì đến người cả.

VIỆC BẮC-KỲ

NAM-ĐỊNH

Đặt tên lại mấy phố. — Cái vườn hoa ở giữa bốn phố là đường Clémenceau, đường Paul-Bert, đường Mirador và phố trường học con tây thì nay gọi là *Jean Morel* (tên quan Công-sứ cũ).

Cái phố hiện gọi là đường tiếp với phố Carreau thì nay gọi là đường *Maurice Long*.

Cái phố mới hiện gọi là đường tiếp với phố hàng Sũ (ở giữa đường Pigneaux de Béhaine và phố Maurice Long) thì gọi là phố *Van Vollenhoven*.

Cái đường hiện gọi là đường số 3 (ở giữa phố Maurice Long và Van Vollenhoven) thì nay gọi là phố *Bonoré Pissot* (tên quan Kiểm-sát Tissot, nguyên Công-sứ Nam-định).

Bến sông Pigneaux de Béhaine thì từ rày gọi là đường *Pigneaux de Béhaine*.

BẮC-NINH

Giấy bạc giả. — Sáng hôm 10 này, lý trưởng làng Phong-xá thuộc huyện Yên-phong đến xóp thuế thì phòng kiểm ngân bắt được một cái giấy bạc giả hai chục, hiện đã giao cái giấy bạc giả ấy và thầy lý trưởng cho sở Cẩm xét.

PHÚ-TỪ-SƠN

Tại làm sao mà bay mất ? — Thư nay mất có phải tại sở Bưu-điện không cẩn thận không ? Chắc rằng không. Bỏi vì thư từ đã bỏ vào bao, đã đóng vào tài cần vương vấn ra làm sao được ? Có một lẽ khả nghi hơn hết là mấy bác giữ việc đưa thư các tuồng rằng trong thư nào cũng có giấy bạc, cho nên thường tảo gan mổ bóc ra. Nhưng nào có giấy bạc đâu. Thư đã trót bóc rồi còn dám đưa gì nữa, tất phải tiêu tán đi. Mà nhất là các bác phu trạm nhà quê thường hay ngại đường sá xa xôi mà vứt đi. Ấy vì lẽ đó mà thư từ, mandat hay mất. Chính tôi và người bạn ở Phú-lâu cách hai ba tháng nay có gửi xuống Lục-quân (Nam-định) 3 cái thư ; một cái trong có mandat-poste mà cũng mất cả.

Hồ-ba-Canh lai cảo

PHÚ-THỌ

Thuyên chuyển trong ngạch tòa Sứ. — Ông Bùi-xuân-Trạch, thư ký tòa Sứ Phú-thọ mới có lệnh đổi sang Hưng-hóa. Cái tin ấy, chẳng cần phải nói, ở bên Phú-thọ này ai cũng lấy làm tiếc là vì ông Trạch ở đây đã lâu năm, lại là người quẳng giao có tính khí-khái ngay thẳng, biết trọng những điều danh nghĩa. Bỏi vậy mà hôm ông từ giã Phú-thọ, các bè con quen biết đi tiễn chán ông đông lắm. Xin chúc cho ông,— không chúc phải tài vì ông không có cái tính ấy,— chúc cho ông sang bàn Hưng-hóa nhờ cái khí-hậu ôn-hòa hơn mà được mạnh hơn bây giờ.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
BÁO THỨC
KIỂU PHÁP
Máy kỹ-nhị
có chương bạng
Mặt sứ kim
có chất dạ-quang
BẢO ĐẢM 6 NĂM
Giá..... 5 $ 00
BÁN TẠI HIỆU:
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert. — HANOI
3700

AI MUỐN DÙNG ĐIỆN ĐỂ THẮP ĐÈN TRONG NGÀY HỘI 14 JUILLET 1923

Hiện nay các công-sở đã lấy nhiều đèn để thắp trong ngày hội 14 Juillet, vậy công-ty có lời kính cáo để các nhà mua điện biết rằng nhà nào muốn lấy điện thì phải nói trước, hạn đến ngày 10 Juillet là cùng, sau ngày ấy công-ty không nhận nữa.

Nhà nào muốn dùng thêm bao nhiêu đèn phải nói rõ cho công-ty biết.

Rượu bổ-đào:
• TONIQUE TONKINOIS •
Có tờ chứng-chỉ ban khen
của **HOÀNG-THƯỢNG**

• Theo hình tự nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được! •

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ 8, tôi Hội-các phong lời chân phê rằng :

Chiếu nay đã được phòng của MONTÉS qui ông, có chế nên một thứ rượu bổ để tăng sức dương gan rất hay, đáng nên gia thưởng, trước cấp phê thị gửi cho qui được phòng chế-ông để tỏ thành-ý.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư bản này

BẮC-GIANG

Hội Thể-dục. — Việc mở mang dân trí thì có ba điều cốt yếu: Đức-dục, Trí-dục, và Thể-dục. Về đường đức-dục, trí-dục thì ta không phải bàn đến nữa, còn về thể-dục thì nay nhà nước cũng đã lưu tâm đến, nhưng vì khoa-học kỹ chưa bắt buộc, cứ để cho người mình tùy ý theo, có cũng hay mà không có cũng nên, cho nên vấn đề thể-dục đến nay cũng vẫn còn khuyết-điểm lắm.

Tính ra từ khi hội thể-dục lập thành đến nay tuy cũng chưa lấy gì làm thịnh đạt, nhưng được trăng lồn vinh viễn như thế cũng là bởi cái lòng ngưỡng mộ của người mình, nay đã bỏ xu-hướng về văn-đề thể-dục, thật là một điều đáng mừng lắm.

Cứ như lúc ban đầu tưởng khó mà lập thành được, thế mà hội được lưu trường đến nay ấy cũng là nhờ ở như tấm lòng nhiệt thành của mấy ông trong hội, không sờn tâm, không nản chí, cứ việc làm được đến đâu hay đến đó. Phạm-vi của hội nay lại mở rộng thêm cho cả các thiếu niên học-sinh được tự tiện vào học tập, hiện nay hội đương tổ chức một cuộc thi chạy, nhảy, và thi xe đạp từ Lục-nam về Phả-lạng-thương dài 25 kilomètres.

Ước ao rằng việc thu xếp ấy mong cho chóng có kết quả, thì bà con trong tỉnh ta sẽ được hưởng một cuộc vui rất tao nhã, rất lý thú, để cho khỏi phụ tấm lòng ngưỡng vọng bấy lâu nay.

Nghe đâu nhà *cercle* của các quan ta sẽ cấp cho một món tiền khá to để thêm vào cho hội được lâu dài.

YÊN-BAY

Nhà thư-viện sắp thành lập. — Bản-quán tiếp được bài sau này vậy cứ nguyên văn đăng báo:

Mới đây các ông lòng-sự nhà nước được phép lập tại bản-tỉnh một « Độc-thư-phòng » hay là thư-viện. Các ông có họp hội-đồng tạm thời để đặt điều-lệ cũng trông tựa như điều-lệ các nhà thư-viện đã thành-lập ở các tỉnh khác.

Cái mục-đích lập nhà đọc sách đọc báo là cốt để cho anh em họp mặt tối lại chuyện trò, để gây lấy cái tình tương thân, tương trợ, để dẫn-dụ điều hay lẽ phải. Ngoài cái đó, lại còn nhiều cái thú thanh-cao kia nữa: đọc sách để tu bổ lấy tâm-thần, đọc nhật-trình, đọc tạp-chí để hiểu biết việc đời, để học lấy cách khôn ngoan của đời: Thế thì chẳng thú-vị chẳng ích lợi lắm sao! Lại còn cái thú đặc biệt nữa. Ngày thì cắm-cúi, cụ-cụi làm việc. Thật là lao-thân khổ-tứ, nhọc-mệt biết bao! Tối đến dư bụ, hay các ngày nghỉ cho các quan-viên tòng-sự được thoát nơi huyên-náo vào nơi thanh-mịch để cùng với cổ-nhân luận-đàm thiệt là được cái tinh thần khoái lạc bay bổng tuyệt vời...

Cái mục-đích của cái hội như thế sẽ mà chẳng đón rước, mau chân vào hội để hưởng lấy cái khoái-lạc kia. Cái tình thông thường của người ai cũng muốn thoát nơi khổ-ải vào nơi cực-lạc. Nhưng mới mấp-mé của hội quán đã bình nhạc ở trong óc đã diễn ra cái kịch giai-cấp phẩn bi cao thấp. Ôi! biết bao nhiêu tình đã có thư-viện, đã có độc thư-phòng, nào đã làm cho tinh-thần đạo-đức của quốc-dân tới đến bực nào rồi? Hay là cái quái-ác làm cho trong óc người ta phải diễn ra cái kịch giai-cấp xã hội phân bì cao thấp càng ngày càng nảy nở tiến hóa mãi lên.

Dẫu hay hèn, cốt sao phải có chút tinh thần đạo-đức mới nên.

Cái qui-cả của bản « Độc-thư-phòng » sắp thành lập mếp đặt quả là hay, quả là hợp với nhân-tâm Đông Á, Tây Âu.

Nhưng mà không biết cái hàng oai của « Độc-thư-phòng » kia có tiến-trừ được cái quái-ác kia không? Hay là « Độc thư-phòng » nhỉ là một vị đấy thôi? Xin hỏi các ông hội viên sắp thành-lập.

Một người đọc báo lai cảo.

PHÚ-LÝ

Chương-trình hội 14 Juillet. — *Ngày 13 Juillet.* — 20 giờ 30: Rước đèn, có phường kèn Kế-sở đi nghênh, thi đèn.

Ngày 14 Juillet. — 7 giờ 30: Điểm binh.

8 giờ: Tiếp khách ở dinh quan Sứ.

8 giờ 30: Các trò chơi: đánh đu, đập niêu, xe bột, chạy thi, thi trò ếch, làm mặt xấu, nhảy đó, bơi chải, đánh vật, đánh gậy, rước sư-tử.

19 giờ: Hát chèo.

20 giờ: Treo đèn, đốt cây bông và v. v. Chương-trình năm nay đã đỡ được trò liếm-chảo, cũng đã đỡ nhọ mặt cho các bác tham tiền. Song có trò làm mặt xấu này có lẽ cũng là một trò vui, lạ mắt lạ tai cho bà con thành-phố, mà có lẽ cũng đẹp mặt đấy chớ sao?

Ai tìm. — Bản-quán được tin rằng ông Trần-trọng-Kim thanh-tra Học-chính mới bổ mất một con gái nhỏ tại Phả-lý, năm nay mới được hơn một tuổi. Nhân dịp buồn-rầu này, xin có lời chia buồn cùng qui-quyến.

NINH-BÌNH

Chương-trình hội Dân-quốc. — Chương-trình hội Đại-pháp Dân-quốc kỷ niệm năm nay đã định các trò chơi như sau này:

Ngày 13 Juillet

21 giờ: Rước đèn có cả múa rồng và sư-tử.

Ngày 14 Juillet

Buổi sáng: 7 giờ rưỡi: Đền binh. Từ 8 giờ trở đi, làm các trò chơi, như đánh vật — thi xe kéo — thi chạy — nhảy bị, thi gánh nước — leo cột mỡ — ăn bột — liếm chảo.

Buổi chiều: Từ 16 giờ: bơi chải — leo cầu kiểu, 21 giờ: đốt cây bông.

Suốt ngày có hát chèo cho công chúng xem ở nền chợ. Điểm binh xong có thiết tiệc sâm banh tại dinh quan Sứ, mời các quan Tây Nam, các ông phán ký tòa sứ và các ông chủ sự các sở công.

Mộ phu lên Cao-bằng

Mỏ Tinh-Túc tỉnh Cao-bằng (Société des Étains et Wolfram du Tonkin au Capital de 7.000.000 f.) cần dùng phu, ai có thể mộ được, xin lại hỏi M. TRẦN-KIM-NGỌC, ở 64, Ngõ Phất-lộc, Hanoi. 3627

PHONG-TÀI
HIỆU ANNAM ĐỒNG GIẤY
số 43, phố Xe-điếu (Rue des Pipes) Hanoi.

Bước giải thưởng nhất trong kỳ đấu-xảo riêng tại cuộc Hội-chợ Hà-nội 1922.

Có catalogue riêng qui-khách muốn xem xin viết thơ về hỏi, bản-hiệu sẽ gửi biếu.

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

ẤU-HỌC TOÁN-PHÁP
CỦA
NGUYỄN-NGỌC-QUẾ
soạn
Giá 0$30 một quyển
Tiền cước gửi recommandé 0$11
Bán tại Bản-quán và có gửi bán ở các hàng sách.

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ
Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư,
Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 67, SAIGON
Giá mua dùng niên: 5 $ 00
Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh-tế rất có ích cho tất cả mọi người.
Vậy người Bắc-kỳ nên mua mà xem, lợi ích nói rất to vong lợi thì

BÁ CÁO VIỆC RIÊNG

Thày tôi, ngày 9 Juillet 1923
Monsieur Bùi Mai-Điểm
Tá-tài à Hanoi

Thưa ngài, từ khi ngài ra Hanoi ở, tôi không được biết chỗ ở của ngài, nên tôi không viết thư kính thăm ngài, thế là không phải xin ngài tha thứ đi cho. Nhân hôm nọ có đọc số báo 1879 ngày 26 Juin mới rồi của Trung-Bắc Tân-Văn thấy về mục giới-thiệu sách mới Chữa Tủ Điềm, lấy làm mừng lạ một cách mừa cả tay lên, biết long trọng là dường nào; thế là ngỏ đăng hầu nhân, cũng có sách để lưu danh ư hậu-thế, cũng à cách sinh kế. Từ lúc xem thấy báo chí hậu, thì tôi lấy làm thêm lắm, ý tôi cũng muốn làm một quyển để lưu danh, song nghĩ đi nghĩ lại mãi chẳng biết làm sách gì, sau mới nghĩ được kế này, mới hợp thời.

Như bác đã biết tôi là người học thiển tài sơ, thế mà ý cứ muốn làm sách, tôi tính dịch quyển chuyện Chấy-giện và quyển Huấn-nữ ra qui câu tiền nhân làm ra toàn câu phương ngôn lại đối với phương ngôn, đem đi hỏi chư qui tôn nhỉ giảm, thì người nói rằng có nhiều câu đối tài lắm, nên dịch, vì nhời chưa được chuốt tôi lại bỏ.

Thiết-tưởng cách làm sách thì trước hết phải làm nhan bay tựa, sau rồi mới đặt thành sách. Bây giờ tôi chỉ nhờ ngài làm giúp cho tôi một bài nhan nói sách Tứ-qui, thế nghĩa ư dịch, thế tượng vượng cả bốn mùa, là sách có bạc, đánh tài-bàn, ích-xi, sóc đĩa, tổ tôm. Xem như sách đánh chẵn chỉ phải đem tiền đi mãi, như sách Tứ-qui này còn có lúc được đem tiền về. Chắc ngài ở Hà-thành chơi bời rộng biết, nên bàn với các tôn qui nhuận sắc cho ít nhiều thì thành bài tựa hay hóa ra sách hay mà bán được đắt hàng, nếu ngài thương hại sẵn tâm giúp tôi nhan tựa ấy thì xin ngài nên nhớ mà chiêu hồn hoán tỉnh lại để cho thịnh vượng sách ấy, kẻo trước có quan Phạm đại-nhân huấn-đạo huyện Hưng-nhân có bài (Cờ bạc là bác thằng bần mà tiền tổng nó đi) đăng ở báo *Nam-phong*. Và như tôi lại không am hiểu từ qui ấy cho lắm, thực được như nhời thì tôi sẽ phải đi rước mời bốn ông đại-tài ấy về, để các ông ấy chỉ giáo cái cách thức đến đâu tôi xin ghi chép đến đấy phân minh. Trong sách này chia ra làm bốn đoạn:

1° Cách tài-bàn của ông Xuân-Nghị (lên xuống như chơi).

2° Cách ích-xi của ông Hạ-Trí (biết cả hoa bìa).

3° Phép sóc đĩa của ông Thu-Kim (nghe được).

4° Phép tổ-tôm của ông Đông-Sước (suốt được mười mấy nước ù).

Soạn ra từng đoạn, đoạn nào công giải nghĩa lỗ răng, khiến cho ai xem thấy cũng am hiểu ngay, nào như Trọng-Quỳ thuở trước, tôi xin ghi chép để góp cái đại tài của bốn ông vào để làm một quyển này; thì có lẽ lợi dụng cho cả đồng-nhân ta, được ý như điều ước, tôi sẽ xin phép bẩm duyệt y, song đã các lẽ tôi sẽ gửi lên nhờ ngài in sách xuất bản ở số nào mà ngài đã quen, thì nhờ ngài sẽ thuê in giúp cho tôi 1.000 quyển, đáng giá bao nhiêu tiền tôi sẽ gửi lên luôn một thể.

Khi nào ngài xem thấy bài này ở báo, ngài nên lưu tâm bộ tôi cảm ơn vô lượng.

Nay kính thơ
Vương-thường-Hà

疼醫林桂張
HỠI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ!
XIN MỜI CÁC ÔNG QUÁ BỘ,
TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (*tức là bệnh lòi tí*) *thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, như còn đến khi đại-tiện xong rồi thì lưu-huyết đầm đìa, thật là bất tiện cho người ta lắm, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng về sau khó chữa.*

Khi xưa chữa bệnh này đều dùng dao cắt cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, nay nên tôi đang làm nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không sót, chỉ trong mấy năm thôi những nốt mụn tự-kỳ rạng rói, mà trong khi đang chữa có thể làm lụng như thường không mất thì-giờ. Vậy Ngài nào mắc phải bệnh này xin mời đến:

M. TCHUONG-QUAY-LAM
26, Phố hàng Buồm. — HANOI
Sáng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 2 giờ chiều, đi chữa từ 3 giờ rưỡi đến 5 giờ.
Các tỉnh xa đến xin hỏi tiếp.
Thư từ xin trả lời ngay. 2090

HUILE-PEINTURES-VERNIS
MARQUE DÉPOSÉE
GIU-ICH + HAIPHONG
COQ D'OR

Hiệu GIU-ICH *tức là Công-ty* CHU-VĂN-MINH *ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây đủ các màu đặt dấu* CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đông-bào chiếu cố nội hóa, cứ viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ gửi biếu ngay.

Đào-đình-Mai dit Kim-Diễn
Cơ-xá-nam (Bến phà Đen)
HANOI

Nay tôi mới mở xưởng, có làm tủ, bàn, ghế và các thứ, vân vân. Xin các qui-khách dùng gụ, lim, táp, cũng đủ cả. Giá tôi xin tính hạ và làm thực kỹ. Mới các qui-khách lại mua giùm cho hiệu tôi, xin cám ơn.
2094

Distillerie du Nord
NGUYỄN-VĂN-MÃO & Cie
31, Bd Henri d'Orléans, Hanoi

Mới có một nhà của người Nam-Việt được phép lập lên để chế các thứ rượu mùi, hiệu là ÔNG SAO, so với các thứ rượu đã chế ra bán tại Bắc-kỳ thì khác nhau lắm, xin quý khách nhận rõ hiệu tem giản có ÔNG SAO khỏi nhầm.

Bản-hiệu bán buôn, bán lẻ, giá tính rất rẻ. Xin các quý-khách chiếu cố đến cho.

Quý-khách ở xa muốn mua thứ rượu gì hay hỏi han điều gì xin cứ viết thư cho bản-hiệu thì bản-hiệu xin trả lời ngay.

Ông nói số 367 2673

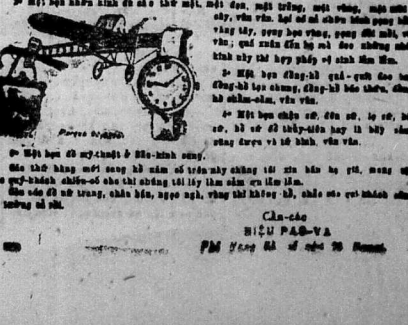
XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ tôi làm ra không đặt được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đóng-hộ ba chuồng mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi.

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Muốn được
SÁU TRĂM BẠC (600$)
thì hỏi thể lệ CUỘC THI ĐỒ *của*
HIỆU THUỐC LÁ "STIC" *mà thi.*
Thường vẫn mua thuốc "STIC"
ở hàng nào thì lại hàng ấy mà hỏi

華 PAO-VA
28, Phố Hàng Bồ, Hanoi
保人竹轉門街瀑行門可家華

Không tôi kính-trình các quý-khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang 1 ông bạn đã ngồi trồi tối như là qui cầu chạm rồng, vàng, điểm hột thuốc lá, đồi, vân vân.

2° Một bọn nhiều kinh đã có thể một, một đạn, một trứng, một vàng, một nước đi cây, vân vân. Lại nó nổi nhiều kinh ngọc bằng vàng tây, ngọc bạc vàng, ngọc đồi mồi, vân vân; quí khách đến bọ nó đeo những nhiều kinh này thì hợp phẩy vì sinh làm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả-quít đeo bỏ, đồng-hồ bỏ chuông, đồng-hồ báo thức, đồng-hồ chăm-chỉ, vân vân.

4° Một bọn chậu sứ, đèn sứ, lọ sứ, bồn sứ, bể sứ đã thấy-tiêu hay là bày chưng được và tế bình, vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ-thuật ở Bắc-kinh sang.

Giá thứ hàng mới sang bổ năm nó trên này chúng tôi xin bán bọ rẻ, mong các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Bản sẽ đi nơi trang, chân bàn, ngọc ngà, vàng thì không bỏ, chắc mọi qui khách cũng đã tường cả rồi.

Cần-cáo
HIỆU PAO-VA
PM Hàng Bồ số nhà 28 Hanoi.

CẢ ĐÊM KHÔNG NGỦ ĐƯỢC!

. . . . . Khổ quá!

Vậy muốn ngủ ngon dấc có gì là khó đâu. Cứ uống thuốc SIROP FOLLET thì cả đêm ngủ yên và dễ chịu ngay.

Dùng thuốc SIROP FOLLET, thì ngủ yên dấc ngay, và yên ổn để dịu được lâu. Uống thuốc ấy vực mấy phút đồng hồ thì đau đớn bức rức đến đâu cũng thấy dễ chịu ngay.

Đau gắn, đau xương, đau thận, đau gan, đờ đột đến đâu, đều g thuốc SIROP FOLLET cũng trừ được một cách tuyệt diệu. Dùng thuốc ấy chỉ đau gắn ở đâu cũng trị được một cách rất chóng. Hoặc đau ở đầu, ở răng ở xương xuống, v v. cũng vậy.

Thuốc SIROP FOLLET trị bệnh ho cũng diệu lắm, dầu ho đờm thở nào cũng vậy. Thở cho nên người ta tưởng dùng để trị bệnh ho cơn.

Người ốm có thể uống được 3 thì in xấp một ngày không có điều gì ngại cả. Con trẻ thì uống 3 t. là cả nhà.

Giá hạng bán chỉ đến có hàn.

Chính điểm : Maison FRÈRE, 19, Rue Jacob, Paris.

TAM-TINH-Y-QUÁN

Ai có bệnh nên biết hiệu « Tam-tinh-quán » ở phố « Mã mây », số nhà 91, Hanoi. Mạch lý bệnh căn biết đích xác ; chữa đủ các chứng bệnh, bệnh nguy-trọng, bệnh đã lâu, chữa khỏi được nhiều, hoàn tán cao đan cực tinh tế thần hiệu, để qui-khách xét dùng. Xa xôi viết thơ về kể bệnh, bản-hiệu gửi thuốc đến ngay, gửi cách lĩnh hóa giao ngân ; qui-khách mua buôn thì tính hạ giá. Nghèo càng quá không có tiền xin thuốc cũng cho.

Còn các thứ thuốc đặc-biệt rất thần hiệu ai nống cũng khỏi :

Bạch-trọc, dương mai, hạ cam, trĩ, lậu, mỗi chai 1 đồng, ống thụt 5 hào, thuốc thụt 5 hào.

Đàn ông mộng tinh, di tinh, lậu tinh, bạch tinh, đau bụng, đau tức kinh niên, ho lao, đàm suyễn, bất toại, phù thũng, cổ chướng, mỗi chai 1 đồng.

Đàn bà kinh nguyệt không điều, huyết ít huyết đen, khí hư bạch đái, hoặc kinh thấy ra nhiều sinh đau bụng, rức đầu, đau xương, không đẻ, hay có đẻ không nuôi, mỗi chai 1 đồng.

Băng huyết, lệ huyết, tiện huyết, mỗi phong 2 hào.

Trẻ con sốt, ho, kinh, đàm suyễn, lá lị, cam cửu mục, đau mắt mùng mộng, mỗi chai 2 hào. 2007

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái 1$00

Thưa các quý khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá hạ quá 8 quan nên chúng tôi xin hạ giá mỗi cái 1$00, nếu chữa giá không hết thời xin biếu cái kính giọng vàng có hộp tin xem như sau này :

Đồng hồ đeo tay chữa tốt thấy giá		giá trước	$5 00 nay $1 00
— id	60 kim ly	—	6 00 — 1 00
— id	kim thép và kim vàng	—	4 00 — 1 00
— id	vuông thực xinh	—	5 00 — 1 00

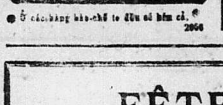
Nhà các quý-khách chiếu cố cho 2 cái mà không hết giá, (chữa giá trước) thời xin tặng 1 cái kính giọng vàng đi mới và 1 cái hộp kính aluminium và cô tiền nước nữa. Xin chiếu cố nhé.

• **TONG-YUNE-TAI**
2010 69, *Phố hàng Ngang, HANOI*

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Tại làm sao người mắc bệnh khí hư, thường hay biếng chữa?

Bệnh khí hư sinh ra những cối khó nhọc thế nào tưởng không ai nên không biết: sưng bàng quang, sưng nhiệt hạ tuyến, sưng dịch hoàn, sưng niệu-quản. Mà đàn bà thì bệnh khí-hư sinh ra các bệnh tại phần bộ cũng bệnh tuyệt nan. Nhưng người ta sở dĩ biếng chữa bệnh ấy là vì thuốc chữa không phải ai cũng có thể dùng được. Cách thứ nhiều khi cũng chẳng công hiệu gì. Nếu rày cũng khỏi làm cho được có tích. Tiêm thuốc thì nguy hiểm, nhiều khi thuốc đóng vào người đau lại không chịu được, thành ra nẩn ọe, đau thêm, đi rửa. Vì vậy nhiều người có bệnh không muốn chữa nữa. Nhưng ai đã biết vị thuốc *Santal Monal* là vị thuốc qui hóa, mà nếng vào để chịu ấy, thì có bệnh tất chữa ngay. Thuốc ấy nống vào làm cho để tiểu tiện, mà không sinh ra những nỗi khó khăn cũng là không làm cung niệu thấy tiểu bộ. Thuốc ấy rửa sạch niệu quản, làm cho thêm số niệu thấy. Vì vậy mới mắc phải bệnh khí hư, chỉ nên quản dùng thuốc *Santal Monal*, vì dùng thuốc ấy thì bệnh chóng khỏi mà trình được những nỗi khó khăn.

• Ở các hàng bán-chế to đều có bán cả. 2004

Lở, ngứa, hắc lào

Các bệnh ấy dùng thuốc **POMMADE FLORENTINE** khỏi ngay. Thực là thứ thuốc tốt để trị các bệnh ngoài da.

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-đào** của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền** và rất qui để trị các chứng bệnh như : kém ăn ngủ, mỏi-mệt, ốm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như Chi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$35** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

• Hiệu Bào-chế **MONTÈS**, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán tờ tàu giờ sang.

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET
là một vị thuốc bảo không có pha chế nhiều món
Mỗi hoàn 0,50 c/c (sống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT-LÉO VÀ GẦN-CỐT

THUỐC PHÁP — Trữ tại: 6, Rue de Pas-de-la-Mule, PARIS — Ở PHÁP QUỐC LẠM

Cũng có bán tại: Hanoi, Bỉ CHASSAGNE, Pharmacien, Hải-phòng, L. BOURGEOIS, Pharmacien, và các hiệu bào chế khác.

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Hiệu Gô-đa cũ ở phố Tràng-tiền, Hanoi

Từ mồng một đến mười lăm tháng bảy Tây này

Có BÁN CHIỀU KHÁCH CÁC HÀNG-HÓA SAU NÀY:

Đồ vàng bạc — Nước hoa — Quần áo lót mình
Đồ thể-thao — Các thứ bát đĩa, xoong chảo, cốc
Các thứ khăn — Đồ hàng sắt
Các thứ bàn chải — Các hóa-chất vệ-sinh
Thuốc-lào và thuốc-lá của Công ti Pháp

Riêng ở giá thực-phẩm

Có bán rượu bọt và rượu sâm-banh, giá không hiệu nào rẻ bằng

Xin xem giấy khai giá hàng, cùng chỗ bầy hàng

MUỐN BÁN

Một cái xe độc-mã cao-su bánh gỗ thực đẹp dàng sau có ghế cho bồi ngựa ngồi
Xe và cương còn mới nguyên

GIÁ HẠ

Lại hỏi : 7, Bd Bobillot, Hanoi

2009

FÊTE NATIONALE

Nhân dịp Hội Chính-chung 14 Juillet này

Bản-hiệu Bào-chế ông CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, trước cửa hồ Hoàn-kiếm và nhà Gô-đa trông sang

Có bán các thứ thuốc để làm pháo cây bông và các thứ pháo đốt xanh đỏ, vân vân

CHANSON & THIBAULT

58, Rue Paul Bert, Hanoi

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có cho thuê cả máy hát và các thứ đĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

Bản-hiệu có bán cả các thứ điếu rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

Bản hiệu mới có thứ mới « ÉMAILLINE » để lau đĩa hát rất tốt mỗi ống là 0$40. ***Nay kính cáo.***

187

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối đàn-tê, nay xin dịch bành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Khắc-lâm hàng ngày bàn tính với vợ con như thế, vẫn đem câu chuyện lấy làm một sự nô-cười. Bỗng nghe *Thuận-thiên-vương* đem quân cần-vương vào cảnh-thổ các cửa cung, *Khắc-lâm* càng lấy làm cẩm-tức vô hàng, mỗi khi ra chốn triều-đường, gì bắt lời si-mạ *Nam-kim* nữ-chủ là một đứa dâm đãng.

Nam-kim nữ-chủ ngồi càng nổi-tiếng, chứng bệnh ngày một gia-tăng. Các thì tay chân giá lạnh như đồng, các thì khắp mình nóng bừng như lửa. Trước còn gượng dậy đi lại được, về sau chỉ đành nằm liệt một nơi.

Nam-kim nữ-chủ ngày đêm mê-mẩn, trông thấy những ma cùng quỉ nhè phần nhiều là những cái oan-hồn chính tay mình đã giết hại chúng khi xưa.

Nào các cung phi cùng các nội-giám và các quan văn võ triều-thần bị *Nam-kim* nữ-chủ giết oan khi xưa, bấy giờ lần xõa tóc bà đầu, xúm-xít lại mà bắt phải đền mạng.

Nam-kim nữ-chủ biết mình chẳng sống được bao lâu nữa, mới triệu *Thuận-thiên-vương* vào cung mà bảo rằng :

— Đại-vương ơi ! tôi cho đại vương đem cấm binh vào hộ-vệ hoàng-thành, chỉ vì sợ *Khắc-lâm* cậy thế làm càn đó. Hễ tôi đây hồn về chín suối thì tất hẳn thừa cơ khởi sự chiếm-đoạt ngôi trời. Vậy việc này tôi trông cậy ở đại-vương, đại-vương nên lập kế giết *Khắc-lâm*, rồi phá tiêu thế-lực lên ngôi đại-bảo.

Nói xong, truyền gọi tiền-thế-tử đến để lạy chào thúc-phụ là *Thuận-thiên-vương*. Tiền thế-tử vâng mệnh, đến trước mặt *Thuận-thiên-vương* cúi đầu sụp lạy.

Thuận-thiên-vương ngẫm-nghĩ hồi lâu rồi thở dài mà tâu rằng :

— Muôn tâu lệnh-bà ! Lệnh bà đã truyền dụ khi nào hễ bệ-thần lại đám không tuân. Ngặt vì *Khắc-lâm* đã yết-thị để bá-cáo cùng thần-dân trong nước rằng tiền thế-tử đây đích thị là con giả. Nay ngôi thế-tử về đông tiền-vương còn đó, cớ sao lại phế nam lập nữ cho được ! việc này trong ngoài ai cũng biết cả, vậy lệnh bà bảo kẻ bệ-thần biết nói thế nào ? Muốn tâu lệnh bà ! chẳng bay khi trước lệnh-bà nghĩ thế nào mà lại dùng thứ thuốc độc làm cho thế-tử về đông tiền-vương kia đã mắc phải bệnh câm. Lệnh-bà tự quyền-tạm ngồi trời thì còn không ai dám nói, chứ bây giờ định lập công-chúa lên làm vua mà nói đối là hoàng-nam thì khó lòng ngăn-cấm được miệng người. Việc này kẻ bệ-thần không dám vâng mệnh, xin lệnh bà nghĩ kế khác.

Thuận-thiên-vương nói chưa dứt lời thì bỗng nghe *Nam-kim* nữ-chủ kêu to một tiếng, rồi đem cổ xiễn liền, mồ-hôi toát ra đầm đầm. Bấy giờ *Nam-kim* nữ-chủ người gầy như cái que củi, nói mặt lại tái mét, chẳng còn hột máu nào.

Thuận-thiên-vương thấy bệnh ngày đến nơi, liền truyền bảo mọi người xung quanh rằng :

— Các người nên phải cẩn-mật, cấm không được tuyên-tiết cho ngoài biết.

Nói xong, thúc-khắc chạy vào vườn ngự-uyển để bàn mưu với *Hàng-khôi-phượng*.

Thuận-thiên-vương nói :

— Tôi vốn tính thô-thiển, có nhiều điều không nghĩ tới, vậy xin nhờ quốc-cữu bày mưu giúp, bây giờ lấy cớ gì mà đem chém *Khắc-lâm* cho được.

Hàng-khôi-phượng thấy *Thuận-thiên-vương* báo tin *Nam-kim* nữ-chủ chết, liền tươi cười mừng-rỡ mà hỏi rằng :

— Nữ-chủ chết thật rồi ư ?

Thuận-thiên-vương nói :

— Chính mắt tôi đã trông thấy vừa rồi, khi nào lại còn không thật ! Bây giờ tôi đã truyền khóa chặt các cửa cung.

Hàng-khôi-phượng mừng lắm, lại nói :

— Nếu nữ-chủ chết rồi thì thật là hạnh-phúc cho tiên-vương, hạnh-phúc cho *Cao-lý* và cũng là hạnh-phúc cho đại-vương vậy. Nay đại-vương truyền lệnh cho các cung-phi và các vương tử vào làm lễ khâm-liệm, lại tuyên-ngôn trẻ lại ngôi vua cho thế-tử cũ về đông tiên-vương. Như thế thì danh chính ngôn thuận, *Khắc-lâm* không theo, tá có thể bắt đem chính pháp được. Nếu đại-vương sợ hãn sinh biến thì nên sai người báo tin với *Doãn* tướng-công đem quân bản-bộ đến hộ-cứu. Còn đại-vương cứ tôi đem cấm-binh phế-tá thế-tử lên ngôi đại bảo, chắc rằng các quan triều-thần không ai dám nói cản gì. Đó là cái kế vạn-toàn, đại-vương nên đi ngay mới được.

Thuận thiên-vương nghe nói, lấm-lắm gật đầu mà rằng :

— Quốc-cữu thật là một bậc kỳ-tài, không kém gì *Trần-bình* thuở xưa vậy.

Thuận-thiên-vương nói xong, thúc khắc đứng dậy đi ngay *Hàng-khôi-phượng* vội-vàng đi viết một bức thư thuật rõ việc *Nam-kim* nữ chủ đã tạ-thế rồi, tướng-công nên mau-mau đem quân giúp thế-tử lên ngôi đại-bảo. Hễ trừ được *Khắc-lâm* thì trong bọn các quan triều-thần không ai còn dám nói gì.

Hàng-khôi phượng viết thư xong thì vừa gặp có nội-giám *Trương-thuận* đến. *Hàng-khôi-phượng* cầm bức thư trao cho nội-giám *Trương-thuận* mà bảo rằng :

— Mày sao nhà ngươi vừa vào tới đây ! Tôi có bức thư này nhờ nhà-ngươi đưa ra cho *Doãn* tướng-công, nhà-ngươi nên đi mau !

Nội-giám *Trương-thuận* nói :

— Dạ dám biếm quốc cữu ! *Tốthành* ngày nào cũng đến nhà tôi hỏi tin quốc-cữu, tôi đã nói cho biết là quốc-cữu vẫn được an-khe, nếu-chỉ bệnh nặng, mà thế-tử thì đã khỏi cảm. *Tốthành* mừng-rỡ bội phần, liền đi báo để *Doãn* tướng-công biết. Nay quốc-cữu lại muốn nói có việc chi cần-cấp, giá này xin tức-khắc đi ngay.

Nói xong, cầm lấy phong thư, tức-khắc đi ra nhà công-quán, để trình *Doãn* *(thượng - khanh tướng - công. Doãn - thượng - khanh tướng - công* xem thư, mừng-rỡ xiết bao, liền bảo nội-giám *Trương-thuận* ở đấy để đẫn đường.

Doãn thượng-khanh tướng-công truyền gọi *Trương-long* và *Triệu-hổ* vào, trao bức thư *Hàng-khôi-phượng* cho xem, rồi dặn dò đâu canh 5 thì đem quân tiến vào triều để phòtá thế-tử lên ngôi đại-bảo.

Doãn-thượng-khanh tướng - công lại nói :

— Chúng ta nhờ việc này, may ra mới được sinh toàn, vậy nên phải cố hết sức !

Trương-long và *Triệu-hổ* nghe nói, mừng-rỡ bội phần, tức khắc đội mũ trụ mặc áo giáp và họp các quân đã khởi-sự. Người *Cao-lý* vẫn nghe lũng quân *Nguyên* cường-tráng, bỗng thấy khởi sự, ai nấy đều khiếp đảm kinh hồn.

Bấy giờ Thuận-thiên-vương ra chốn triều-đường, tuyên chiếu cho các quan văn võ triều thần nghe. Các quan triều-thần đều cúi đầu nín lặng, không ai dám nói gì cả.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ - Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)